

Geriatrik Bireylerde Koronavirüse Yakalanma Korkusunun Yaşam Doymumu ile İlişkisi

Relationship Between Fear of Coronavirus and Life Satisfaction in Geriatric Individuals

Emine Atıcı, Merve Akış, Emine Eda Kurt*

İstanbul Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

*Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, Antalya, Türkiye

Öz

Amaç: Bu çalışma geriatrik bireylerde koronavirüse yakalanma korkusunun yaşam doymumu ile ilişkisini araştırmak amacıyla planlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Demografik bilgi formu, Koronavirüs Korkusu ölçeği (KKÖ) ve Yaşam Doymumu ölçeği (YDÖ) veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Çalışmaya 65 yaş üstü 79 kişi dahil edilmiştir.

Bulgular: Çalışmanın sonucunda yaşam doymumu ile koronavirüs korkusu arasında düşük düzeyde pozitif ilişki olduğu görülmüştür ($p<0,05$). YDÖ üzerinde KKÖ'nün %7'lik etkisi istatistiksel olarak anlamlıdır ($F_{5,504} p=0,022$). YDÖ'yü bir birimlik artış KKÖ'yü 0,210 birim istatistiksel olarak anlamlı şekilde artırmaktadır ($p<0,05$).

Sonuç: Pandeminin sonlarında yapılan bu çalışma geriatrik bireylerin hayatın içinde olmasının ve günlük yaşamda fiziksel olarak aktif olmasının yaşam doymumunu olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Geriatri, koronavirüs, korku, yaşam doymumu

Abstract

Objective: This study was planned to investigate the relationship between the fear of coronavirus and life satisfaction in geriatric individuals.

Materials and Methods: Demographic information form, Coronavirus Fear scale (CFS), and Life Satisfaction scale (LSS) were used as data collection tools. Seventy-nine people over the age of 65 were included in the study.

Results: As a result of the study, there was a low level of positive correlation between life satisfaction and fear of coronavirus ($p<0.05$). The 7% effect of CFS on LSS was statistically significant ($F_{5,504} p=0.022$). A one-unit increase in the LSS significantly increased the CFS by 0.210 units statistically significantly ($p<0.05$).

Conclusion: This study conducted at the end of the pandemic shows that the presence of geriatric individuals in life and being physically active in daily life positively affects life satisfaction.

Keywords: Geriatrics, coronavirus, fear, life satisfaction

Giriş

Koronavirüs hastalığı-2019 (COVID-19), dünya genelinde karmaşık, sürekli gelişen ve değişen bir durum yaratmıştır. Bu durum, insanların kendilerini ya da sevdiklerini kaybetme korkusu, sağlık kurumlarına ulaşamama endişesi, gıda sıkıntısı yaşama korkusu, enfekte olma veya başkasına virüs bulaştırma korkusu, işsiz kalma korkusu gibi pek çok kaygıya yol açmaktadır. Bu korkular, fiziksel sağlıklarını olumsuz etkilemenin yanı sıra, kaygı ve depresyon gibi çeşitli psikolojik sorunları da tetiklemektedir. COVID-19'un ilanından sonra negatif duyguların

(kaygı, depresyon ve öfke) arttığı ve olumlu duyguların ve yaşam doymumu puanlarının azaldığı görülmüştür (1).

Yaşam doymumu, belirli bir duruma yönelik değil, genel olarak tüm yaşantıda kişinin iyi hissetme durumunu ifade eder. Araştırmalar, yaşlı bireylerde cinsiyet (kadın olma), depresyon, fonksiyonel durum, mali durum, sosyal destek, günlük yaşam aktiviteleri performansı gibi faktörlerin yaşam kalitesi ve doymumu üzerinde etkili olduğunu göstermektedir (2). Yaşlı bireylerin yaşam doymuları ile yaşam tutumları arasında olumlu yönde anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir (3). Yapılan araştırmalar, yaşam doymumu yüksek bireylerin sağlıklı bir yaşam tarzına, yüksek

Yazışma Adresi/Address for Correspondence: Doç. Dr. Emine Atıcı, İstanbul Okan Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Tel.: +90 216 677 16 30 **E-posta:** emimert@gmail.com **ORCID ID:** orcid.org/0000-0002-6547-4798

Geliş Tarihi/Received: 08.06.2022 **Kabul Tarihi/Accepted:** 13.09.2022

©Telif Hakkı 2023 Türkiye Osteoporoz Derneği /Türk Osteoporoz Dergisi, Galenos Yayınevi tarafından yayınlanmıştır. CC BY-NC-ND tarafından lisanslanmıştır.

düzeyde sosyal işlevselliğe, olumlu sosyal ilişkilere, uyumlu bir kişilik yapısına ve kişisel gelişime açık bir zihinsel yapıya sahip olduğunu göstermektedir (4).

COVID-19 ile artan korkunun, endişenin insanların davranışlarına yansıdığı gözlemlenmiştir. COVID-19 sürecinde kaygılı bireylerin yaşam doymu düzeylerinin düşük olduğu ve depresyon belirtilerinin arttığı görülmüştür (5). Bu çalışmanın amacı, geriatrik bireylerde COVID-19'a yakalanma korkusunun yaşam doymu üzerindeki etkisini araştırmaktır.

Gereç ve Yöntem

Bu çalışma, Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nde gerçekleştirilen bir kesitsel araştırmadır ve 65-85 yaş arası bireyler üzerinde yapılmıştır. Çalışmaya, ciddi mobilite sorunları yaşayanlar, görme kaybı olanlar, nörolojik ve mental problemi olan bireyler dahil edilmedi. Helsinki Deklarasyonu ilkelerine uygun olarak yürütülen bu çalışma İstanbul Okan Üniversitesi Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır (karar no: 9, tarih: 10.11.2021). Tüm hastalar bu çalışmaya katılmadan önce yazılı bilgilendirilmiş onam vermişlerdir.

Çalışmaya katılan bireylerin sosyodemografik özellikleri kaydedildi. Karşılıklı soru cevap yoluyla katılımcıların Koronavirüs Korkusu ölçeği (KKÖ) ve Yaşam Doymu ölçeği (YDÖ) anketlerini doldurmaları sağlandı.

Hasta Değerlendirme Formu: Araştırmacı tarafından tasarlanan bu form, katılımcıların sosyodemografik özelliklerini içeren 18 sorudan oluşmaktadır. Yaş, cinsiyet, boy, vücut ağırlığı, meslek, öğrenim durumu, sosyal güvence ve medeni durum gibi bilgilerin yanı sıra genel hastalık bilgileri, düşme öyküsü, özgeçmiş ve yardımcı cihaz kullanımı da kaydedildi.

KKÖ: Bu ölçek tek boyutlu olup 7 maddeden oluşmaktadır ve ters maddesi bulunmamaktadır. Toplam puan, bireyin yaşadığı COVID-19 korkusunu yansıtmaktadır ve 7 ile 35 arasında değişen puanlar alınabilmektedir. Yüksek puanlar, yüksek düzeyde COVID-19 korkusu yaşandığını gösterir (6).

YDÖ: YDÖ, yetişkin bireylerin yaşam doymunu ölçmek amacıyla kullanılır. Toplam 21 madde içerir ve Likert tipinde beşli derecelendirme kullanılmıştır (1= Hiç uygun değil, 2= Uygun değil, 3= Kısmen uygun, 4= Uygun, 5= Tamamen uygun). Ayrıca 6. madde tersinden puanlanır. Puan aralığı 21 ile 105 arasında değişir ve yüksek puanlar, bireyin yaşamına olumlu bir şekilde baktığını gösterir (4).

İstatistiksel Analiz

Veriler, IBM SPSS Statistics for Windows, Version 25.0 programı kullanılarak analiz edildi. Çalışmada, kategorik ve sürekli değişkenler için tanımlayıcı istatistikler (ortalama, standart sapma, ortanca değer, minimum, maksimum, sayı ve yüzdelik dilim) hesaplandı. Parametrik testlerin ön şartlarından varyansların homojenliği Levene testi ile kontrol edildi ve normallik varsayımı Shapiro-Wilk testi ile incelendi. İki grup arasındaki farklılıklar değerlendirilmek için Mann-Whitney U testi kullanıldı. Sürekli iki değişken arasındaki ilişki, Pearson korelasyon katsayısı ile değerlendirildi. Yordanan ve yordayıcı değişkenlerin en az eşit

aralık ölçeğinde ölçülen sürekli değişken olmaları ve normal dağılım göstermeleri gereklidir (7). Çalışmada, YDÖ'nün KKÖ üzerindeki etkisini değerlendirmek için regresyon analizi tekniği kullanıldı ve $p < 0,05$ düzeyi istatistiksel olarak anlamlı kabul edildi.

Bulgular

Katılımcıların demografik özellikleri Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 2 incelendiğinde KKÖ minimum 7 maksimum 27 puan almaktadır. Puan ortalaması $16,52 \pm 6,719$ olarak bulunmuştur. YDÖ minimum 70 maksimum 100 puan almaktadır. Puan ortalaması ise $83,27 \pm 8,165$ olarak bulunmuştur.

KKÖ cinsiyete göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermemektedir ($p > 0,05$) (Tablo 3).

YDÖ ile KKÖ arasında pozitif yönlü düşük düzeyde istatistiksel olarak anlamlı ilişki vardır ($p < 0,05$). YDÖ üzerinde KKÖ'nün %7'lik etkisi istatistiksel olarak anlamlıdır ($F_{5,504} p = 0,022$).

Katsayılar incelendiğinde YDÖ'deki bir birimlik artış KKÖ'yü

Tablo 1. Demografik özellikler (n=79)

		Ortalama $\pm$ SS	Min-maks
Yaş (yıl)		68,65 $\pm$ 4,46	62-88
Boy (cm)		163,01 $\pm$ 7,43	150-184
Kilo (kg)		71,43 $\pm$ 11,61	40-107
		n	%
Cinsiyet	Erkek	41	52
	Kadın	38	48
Meslek	Çalışmıyor	6	8
	Emekli	43	54
	Ev hanımı	19	24
	Serbest meslek	8	10
Öğrenim durumu	Devlet	3	4
	İlkokul	45	57
	Orta öğretim	13	16
	Lise	17	22
Medeni durum	Üniversite	4	5
	Bekar	11	14
Dominant el	Evli	68	86
	Sağ	63	80
Düşme öyküsü	Sol	16	20
	Hiç yok	23	29
	1-2 kez	41	52
Sigara	2'den fazla kez	15	19
	Hayır	68	86
Yardımcı cihaz	Evet	11	14
	Yok	79	100

Özet istatistikler sayısal veriler için ortalama $\pm$ standart sapma, kategorik veriler için sayı (yüzdelik) değer olarak verilmiştir. Min-maks: Minimum-maksimum, SS: Standart sapma

0,210 birim istatistiksel olarak anlamlı şekilde artırmaktadır ($p<0,05$) (Tablo 4).

Tartışma

Geriatrik bireylerde koronavirüse yakalanma korkusunun ve yaşam doyumunun incelendiği bu çalışmanın sonucunda eğitim düzeyi arttıkça yaşam doyumunun arttığı, yaşam doyumu ile koronavirüs korkusu arasında düşük düzeyde pozitif ilişki olduğu görülmüştür.

Anısoy ve Çay (2021) (8) yaptıkları çalışmada sosyo-demografik özelliklerle COVID-19 korkusunun ilişkisine bakmışlardır. Yaş ve COVID-19 korkusu arasında orta düzey ve pozitif yönlü bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca COVID-19 korku düzeyi; eğitim seviyesi, bireylerin cinsiyeti, evli olup olunmaması, çocuk sahibi olup olunmaması ve ikamet edilen yere göre farklılık göstermiştir. Eğitim düzeyi düştükçe COVID-19 korkusu artmıştır (8). Bu çalışmada da cinsiyet ile COVID-19 korkusu ilişkisine bakılmıştır fakat anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

Türkiye’de yapılan bir çalışmaya göre sosyal izolasyon kurallarına uymak zorunda olan yaşlı bireylerin koronavirüs nedeniyle korku ve yalnızlıklarının arttığı ortaya konulmuştur (9).

Türkiye’de COVID-19 pandemisinin başında yaşlı bakımevinde yapılan bir çalışmanın sonuçlarına göre KKÖ ortalamaları $9,13\pm 4,28$ bulunmuş bunun da ortalama bir değer olduğu bildirilmiştir (10).

Tablo 2. Ölçek özellikleri (n=208)		
	Ortalama $\pm$ SS	Min-maks
KKÖ	16,52 $\pm$ 6,71	7-27
YDÖ	83,27 $\pm$ 8,16	70-100

Özet istatistikler ortalama $\pm$ standart sapma; minimum ve maksimum değer olarak verilmiştir. KKÖ: Koronavirüs Korku ölçeği, YDÖ: Yaşam Doyumu ölçeği, SS: Standart sapma, Min-maks: Minimum-maksimum

Tablo 3. Ölçeklerin demografik özelliklere göre değerlendirilmesi (n=79)

		KKÖ		YDÖ	
		Ortalama $\pm$ SS	Min-maks	Ortalama $\pm$ SS	Min-maks
Cinsiyet	Erkek (n=41)	15,41 $\pm$ 5,97	7-26	84,93 $\pm$ 8,09	71-100
	Kadın (n=38)	17,71 $\pm$ 7,33	7-27	81,47 $\pm$ 7,96	70-100
Test istatistiği		-1,580 ¹		-1,838 ¹	
p		0,114		0,066	

¹Mann-Whitney U test (z); özet istatistikler ortalama $\pm$ standart sapma; minimum ve maksimum değer olarak verilmiştir. KKÖ: Koronavirüs Korku ölçeği, YDÖ: Yaşam Doyumu ölçeği, SS: Standart sapma, Min-maks: Minimum-maksimum

Tablo 4. Yaşam Doyumu ölçeğinin Koronavirüs Korku ölçeği üzerindeki etkisinin değerlendirilmesi (n=79)

		Standardize edilmemiş		Standardize edilmiş	t	Model anlamlılığı
		B $\pm$ SE	(%95 GA)	Beta		
KKÖ	Sabit	-0,917 $\pm$ 7,469	-15,789;13,955		-0,123	F=5,504 p=0,022* R ² =0,067
	YDÖ	0,210 $\pm$ 0,090	0,032;0,388	0,258	2,346*	

* $p<0,05$; özet istatistikler β katsayısı (%95 güven aralığı) değer olarak verilmiştir. GA: Güven aralığı, KKÖ: Koronavirüs Korku ölçeği, YDÖ: Yaşam Doyumu ölçeği, SE: Standart hata

Yunanistan’da yine pandeminin başında yapılan bir çalışmada aynı ölçeğin ortalama skorları $18,48\pm 5,32$ olarak rapor edilmiş (11). Türkiye’de Haziran 2022’de yapılan başka bir çalışmada ise orta düzey COVID-19 korkusu bildirilmiştir (12).

Her üç çalışmanın sonuçları da bu çalışmanın sonuçlarına benzerdir. Bu çalışmada da orta düzeyde korku bulunmuştur. Çalışmanın verileri pandeminin son dönemde toplanması, bireylerin COVID-19 ile ilgili bilgi sahibi olması ve artık 3. doz aşılama çalışmalarının başlaması nedeniyle orta düzeyde korku düzeyi çıkmış olabileceği düşünülmüştür.

Sosyodemografik faktörler, sağlık koşulları ve ruh sağlığı dahil olmak üzere birçok farklı faktör, COVID-19 pandemisi nedeniyle korku ve endişe algısına katkıda bulunur.

Polonya’da Kasım-Aralık 2020’de 60 yaş üstü bireylerde yapılan bir çalışmada COVID-19 korkusunun kadınlarda yüksek olduğu bildirilmiştir (13).

KKÖ’nün belirlenmesinin en önemli belirleyicilerinden ikisi kaygı ve cinsiyettir. Erkekler, COVID-19 enfeksiyonuna yakalanma konusunda kadınlara göre daha az endişe duymaktadırlar. Kadınlarda bu endişenin yüksek oluşunun sebebi depresyon, kaygı ve stres gibi fonksiyonlarla yaşadıkları endişenin bağlantılı olmasıdır. Çeşitli çalışmalardan elde edilen bu sonuç diğer bilimsel verilerle ve yayınlarla tutarlıdır (10).

Bu çalışmada da kadınlarda COVID-19 korku düzeyi yüksek çıkmıştır. Erkeklerin COVID-19 korku düzeyi ölçeklerinin düşük olma sebebi, pandemi halini çok önemsememeleri olabilir.

Duong’un (2021) (14) yaptığı çalışma da COVID-19 korkusu ve kaygısının psikolojik sıkıntı ve uyku bozukluğu ve yaşam doyumu ile güçlü bir şekilde ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Bu çalışmada COVID-19 korkusu ile yaşam doyumu arasında düşük düzeyde pozitif ilişki bulunmuştur. Bu bize COVID-19 pandemisi ve yaşanan sıkıntıların aslında geriatrik bireylerde daha çok yaşama bağlandığını düşündürdü. Pandeminin başında yaşam

doyumunu negatif yönde etkilemiş olsa bile daha sonrasında bu yaşananlar geriatrik bireylerde daha çok yaşam doyumunu az da olsa olumlu etkilemiş olabilir.

Pandemi öncesi yapılan bir çalışmada geriatrik bireylerin hareketsiz kalması ve fiziksel aktivitelerinin azalmasının iyilik halini etkilediği belirtilmiştir (15). Pandeminin başında 65 yaş üstü bireyler zorunlu sosyal izolasyona alınmıştır. Bu çalışmanın yapıldığı dönemde ise izolasyon olmadığı için ve kişiler normal yaşantısına döndüğü için yaşam doyumunu ortalamaları ortalamanın üzerinde bulunmuş olabilir. Çalışmaya katılan bireylerde sosyal ortamlara ve sevdiklerine kavuşmanın yaşam doyumunu üzerinde pozitif etkili olduğunu düşünmekteyiz. Arpacıoğlu ve ark.'nın (2021) (16) huzurevinde yaşayan yaşlı bireylerde yaptığı çalışmanın bulguları uzun süreli karantinaların neden olduğu sosyal izolasyon nedeniyle geriatrik bireylerin yüksek psikolojik sıkıntıya ve düşük yaşam memnuniyetine sahip olduğunu göstermiştir. Çocukları ve torunları ile 2 haftadan uzun süre görüşmeyenlerde daha düşük yaşam doyumunu ortalamaları görülürken, yüksek depresyon skorları saptanmıştır (16).

Kadınlar, erkeklere göre COVID-19 salgınından daha olumsuz yönde etkilenmişlerdir. Aynı şekilde yaşlılar da yetişkinlere göre COVID-19 korkusu, kaygı ve psikolojik rahatsızlık açısından olumsuz yönde etkilenmişlerdir (17). COVID-19 sürecinde insanlar bu süreçle ilgili bilinçlenmiş, bu bilinçle birlikte insanların pandemiyle mücadele etme güçleri artmış ve insanlar mental olarak güçlenmişlerdir. Bu çalışmanın sonuçları pandemi başında yapılan çalışmalara göre farklılık göstermektedir. Pandeminin başında tüm bireylerde hastalık hakkında bilinmezliklerin olması ve aşılamaya başlamadığı için korku yüksek ve yaşam doyumunu düşük iken pandeminin sonlarında hem bireylerin bilinçlenmesi hem de aşı ile COVID-19 enfeksiyonu semptomlarının hafif atlatılmasını gözlemlenmeleri sayesinde korku düzeyi çok değişmezken yaşam doyumunda artış olduğunu düşünmekteyiz.

Sonuç

Yaptığımız çalışma geriatrik bireylerde COVID-19 korkusunun yaşam doyumuna etkisini değerlendirmektedir. Bu çalışmanın sonuçları; bu çalışmanın pandemi döneminde, özellikle sosyal izolasyonda yapılan benzer çalışmalardan farklı sonuçlar göstermesi geriatrik bireylerin hayatın içinde sevdikleri ile birlikte olmasının ve günlük yaşamda fiziksel olarak aktif olmasının yaşam doyumunu olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Etik

Etik Kurul Onayı: Helsinki Deklarasyonu ilkelerine uygun olarak yürütülen bu çalışma İstanbul Okan Üniversitesi Etik Kurulu tarafından onaylanmıştır (karar no: 9, tarih: 10.11.2021).

Hasta Onayı: Tüm hastalar bu çalışmaya katılmadan önce yazılı bilgilendirilmiş onam vermişlerdir.

Hakem Değerlendirmesi: Editörler kurulu dışında olan kişiler tarafından değerlendirilmiştir.

Yazarlık Katkıları

Konsept: E.E.K., Dizayn: E.A., E.E.K., Veri Toplama veya İşleme: M.A., Analiz veya Yorumlama: E.A., E.E.K., Literatür Arama: E.A., M.A., Yazan: E.A.

Çıkar Çatışması: Yazarlar tarafından çıkar çatışması bildirilmemiştir.

Finansal Destek: Yazarlar bu çalışma için herhangi bir finansal destek almadıklarını bildirmişlerdir.

Kaynaklar

1. Gencer N. Pandemi Sürecinde Bireylerin Koronavirüs (Kovid-19) Korkusu: Çorum Örneği. Uluslararası Sosyal Bilimler Akademisi Dergisi 2020;4:1153-73.
2. Kankaya H, Karadakovan A. Yaşlı Bireylerde Günlük Yaşam Aktivite Düzeylerinin Yaşam Kalitesi ve Yaşam Doyumuna Etkisi. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi 2017;6:21-9.
3. Adibelli D, Kılıç D, Türkoğlu N, Armut S. Geriatrik Yaş Grubundaki Kişilerin Yaşam Doyumu Ve Yaşam Tutum Profilleri Arasındaki İlişki. Cumhuriyet Hemsirelik Dergisi 2016;5:1-8.
4. Kaba İ, Erol M, Güç K. Yetişkin Yaşam Doyumu Ölçeğinin Geliştirilmesi. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 2018;18:1-14.
5. Avçın E, Erkoç B. Covid-19 Pandemi Sürecinde Sağlık Anksiyetesi, Yaşam Doyumu Ve İlişkili Değişkenler. Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi 2021;17:1-13.
6. Ahorsu DK, Lin CY, Imani V, Saffari M, Griffiths MD, Pakpour AH. The Fear Of Covid-19 Scale: Development And Initial Validation. International Journal Of Mental Health And Addiction 2020;10:1-9.
7. Tabachnick BG, Fidell LS, Ullman, JB. Using Multivariate Statistics. Boston, Ma: Pearson. 2007.
8. Arısoy A, Çay M. Fear of coronavirus (COVID-19) in elderly people: a comparative study with adults. Tıbbi Sosyal Hizmet Dergisi 2021;82-97.
9. Cihan FG, Gökgöz Durmaz F. Evaluation of COVID-19 phobia and the feeling of loneliness in the geriatric age group. Int J Clin Pract 2021;75:e14089.
10. Savcı C, Cil Akinci A, Yıldırım Usenmez S, Keles F. The effects of fear of COVID-19, loneliness, and resilience on the quality of life in older adults living in a nursing home. Geriatr Nurs 2021;42:1422-8.
11. Parlapani E, Holeva V, Nikopoulou VA, Sereslis K, Athanasiadou M, Godosidis A, et al. Intolerance of Uncertainty and Loneliness in Older Adults During the COVID-19 Pandemic. Front Psychiatry 2020;11:842.
12. Durmus M, Durar E. The Relationship Between Spiritual Well-Being And Fear Of Covid-19 Among Turkish Elders. J Relig Spiritual Aging 2021:1-14.
13. Agrawal S, Drózd M, Makuch S, Pietraszek A, Sobieszka ska M, Mazur G. The Assessment of Fear of COVID-19 among the Elderly Population: A Cross-Sectional Study. J Clin Med 2021;10:5537.
14. Duong CD. The impact of fear and anxiety of Covid-19 on life satisfaction: Psychological distress and sleep disturbance as mediators. Pers Individ Dif 2021;178:110869.
15. Maher JP, Conroy DE. Daily Life Satisfaction in Older Adults as a Function of (In)Activity. J Gerontol B Psychol Sci Soc Sci 2017;72:593-602.
16. Arpacıoğlu S, Yalçın M, Türkmenoğlu F, Ünübol B, Çelebi Çakıroğlu O. Mental health and factors related to life satisfaction in nursing home and community-dwelling older adults during COVID-19 pandemic in Turkey. Psychogeriatrics 2021;21:881-91.
17. Murat Ç. Yaşlılar ve Yetişkinlerde Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Etkileri ve Koronavirüs Korkusu. Toplum ve Sosyal Hizmet 2021;87-102.